

Nr 23

Memorial angående grupplivförsäkring för riksdagens arbetstagare.

Talmanskonferensen har i enlighet med beslut den 8 maj 1963 till bankoutsrottet med tillstyrkan överlämnat ett av riksdagens kanslideputerade i skrivelse den 27 mars 1963 framlagt förslag till Reglemente angående grupplivförsäkring för riksdagens arbetstagare.

I kanslideputerades skrivelse till talmanskonferensen lämnas inledningsvis en redogörelse för bl. a. den privata arbetsmarknadens liksom den statliga och kommunala grupplivförsäkringens tillkomst och organisation. Vad beträffar frågan om grupplivförsäkring för riksdagens arbetstagare anför deputerade följande.

Riksdagens personal har hösten 1962 genom sina organisationer hos kanslideputerade hemställt att komma i åtnjutande av grupplivförsäkring. Kanslideputerade har den 14 december 1962 beslutat förorda införande av grupplivförsäkring för riksdagens anställda. Genom kanslideputerades försorg har därefter utarbetats förslag till Reglemente angående grupplivförsäkring för riksdagens arbetstagare. Förslaget, som fogas vid denna skrivelse såsom *Bil. A*¹, har för yttrande tillställts Riksdagstjänstemännens förening, Utskottstjänstemännens förening och Civilförvaltningens personalförbund, vilka förklarar sig ej ha något att erinra mot detsamma. Förslaget ansluter sig i allt väsentligt till det staliga grupplivreglementet. Nedan lämnas en sammanfattning av huvudpunkterna i förslaget.

Reglementet är tillämpligt på arbetstagare i riksdagens tjänst. Med tjänst avses varje slag av anställning, oavsett anställningens art och oavsett huruvida för anställningen gäller kollektivavtal eller ej. Försäkringen gäller vidare såväl fast som tillfälligt anställd personal och såväl deltids- som heltidsanställda, allt dock givetvis under förutsättning att villkoren för att försäkring skall föreligga är uppfyllda. I detta sammanhang bör dock påpekas, att vissa av de arbetstagare som tjänstgör i riksdagen, såsom viss personal på ekonomibyrån, enligt gällande ordning räknas såsom anställda i riksgäldskontoret och sålunda ej skall omfattas av det föreslagna reglementet.

Gäller för arbetstagaren även annan av arbetsgivare bekostad grupplivförsäkring med väsentligen samma försäkringsvillkor, utgår högst det försäkringsbelopp, som erfordras för att de sammanlagda förmånerna i fråga om försäkringarna skall uppgå till det eller de belopp, vartill en heltidsanställning berättigar (20 §). Den samordning, som sålunda äger rum, medför i nu avsedda fall att belopp, överstigande vad en heltidsanställning berättigar till, ej utbetalas. Vid anställning hos såväl riksdagen som annan arbetsgivare kan fråga uppkomma om fördelningen mellan arbetsgivarna av kostnaderna för utfallande försäkringsbelopp. Frågan därom får naturligen sär-

¹ Förslaget överensstämmer med det såsom bilaga till detta memorial fogade förslaget och har här uteslutits.

skild aktualitet då arbetstagaren innehar två anställningar om vardera minst 18 timmar per vecka. Rör det sig därvid om deltidsanställningar, torde fördelningen kunna ske med ledning av antalet arbetstimmar. Är den ena anställningen en heltidstjänst (i exempelvis Kungl. Maj:ts kansli) och anställningen hos riksdagen att betrakta som en bisyssla, torde å andra sidan den enklaste lösningen vara, att den arbetsgivare, hos vilken heltidstjänsten uppehålls, ensam står för försäkringsbeloppet.

Försäkringsbeloppen utgöres av grundbelopp, tilläggsbelopp för barn samt begravninghjälp. *Helt grundbelopp* (15 §) utgör högst 24 000 kronor. Detta belopp utfaller om arbetstagaren avlider, innan han fyllt 55 år samt efterlämnar make eller barn (adoptivbarn), fader, moder, adoptivfader eller adoptivmoder. Beträffande andra personer än make gäller dock som villkor, att de enligt lag skall ha arvsrätt efter arbetstagaren. Med make jämställs beträffande manlig arbetstagare kvinna som vid hans dödsfall sammanbor med honom under äktenskapsliknande förhållanden. Nyssnämnda grundbelopp sjunker, sedan arbetstagaren fyllt 55 år, med 2 000 kronor per år för att slutligen utgå med 2 000 kronor, om arbetstagaren avlider mellan 65 och 67 års ålder. Efterlämnar ej arbetstagaren sådan närstående som nyss nämnts, reduceras grundbeloppet till högst 12 000 kronor (*halvt grundbelopp*). Nämnda 12 000 kronor utgår i sådana fall efter arbetstagare, som vid dödsfallet ej uppnått 55 års ålder. Med varje år arbetstagaren uppnår efter nämnda levnadsålder sjunker beloppet med 1 000 kronor och utgår slutligen med 2 000 kronor, om arbetstagaren vid dödsfallet fyllt 64 men ej 67 år. *Barntillägg* utgår med högst 7 000 kronor för varje barn som vid arbetstagarens fränfalle ej fyllt 21 år. Beloppet 7 000 kronor utgår för barn som då ej fyllt 17 år. Är barnet äldre reduceras beloppet med 1 000 kronor för varje år ned till 2 000 kronor, som utgår då barnet fyllt 20 men ej 21 år. Barntillägg utgår även för barn utom äktenskap, som saknar arvsrätt efter arbetstagaren men gentemot vilket han vid fränfallet var underhållsskyldig. I följd härav kan barntillägg utgå, även då helt grundbelopp icke utgår.

I fråga om såväl grundbelopp som barntillägg gäller att för rätt till sådant erfordras bland annat att arbetstagarens anställning avses omfatta arbete minst 18 timmar i veckan. Avses anställningen för mindre än 18 timmar per vecka — i sådant fall föreligger naturligen deltidsanställning — berättigar anställningen ej till grundbelopp men däremot, då jämväl vissa andra villkor är uppfyllda, till *begravningshjälp* med 2 000 kronor. Är arbetstiden för den deltidsanställda mindre än 13 timmar i veckan, omfattas han i princip ej av grupplivförsäkringen under dag då han icke utför arbete (5 §). Försäkringen gäller dessutom ej för arbetstagare under 21 års ålder. Vid dödsfall före nämnd ålder kan dock efter prövning utdelning medgivas (19 §).

I fråga om försäkringsbelopp skall förmånstagare anses ha insatts enligt i reglementet (21 §) meddelade bestämmelser. Arbetstagaren äger dock att till grupplivnämnden anmäla förmånstagarförordnande av annat innehåll.

Ärendena angående riksdagens grupplivförsäkring skall enligt reglements-förslaget handläggas av en nämnd, kallad riksdagens grupplivnämnd. Nämnden skall bestå av kanslideputerade (fyra ledamöter) jämte tre personer, utsedda av kanslideputerade efter förslag av de anställdas organisationer (3 §). Där part ej nöjer sig med grupplivnämndens beslut, skall tvisten hän-skjutas till avgörande av skiljemän. Beslut av grupplivnämnden må ej över-klagas i annan ordning.

Utskottet, som inte har någon erinran mot kanslideputerades av talmans-konferensen tillstyrkta förslag, hemställer,

att riksdagen måtte antaga vid detta memorial såsom bilaga fogat förslag till Reglemente angående grupplivförsäkring för riksdagens arbetstagare.

Stockholm den 14 maj 1963

På bankoutskottets vägnar:

C. G. REGNÉLL

Närvarande:

från första kammaren: herrar Ståhle, Gustaf Henry Hansson, Ake Larsson, Gorthon, Palm, Mattsson och Lundin;

från andra kammaren: herrar Regnéll, Sköldin, Berglund, fru Renström-Ingenäs, herrar Hagnell, Bengtsson i Landskrona, Hyltander och Börjesson i Falköping.

Förslag
till
Reglemente
angående grupplivförsäkring för riksdagens arbetstagare

1 §.

Riksdagen meddelar enligt vad i detta reglemente stadgas grupplivförsäkring för dödsfall åt arbetstagare i riksdagens tjänst.

2 §.

Försäkringsavtalet mellan riksdagen och den enskilde arbetstagaren anses slutet genom anställningen och har det innehåll som vid varje tidpunkt följer av detta reglemente.

Premiebetalning anses ske genom arbete i anställningen.

3 §.

För handläggning av ärenden angående riksdagens grupplivförsäkring skall finnas en särskild nämnd, riksdagens grupplivnämnd, bestående av kanslideputerade, av vilka ordföranden tillika är ordförande i nämnden, samt tre personer, utsedda av kanslideputerade efter förslag av de anställdas organisationer; i samma ordning utses jämväl en ersättare för envar av ifrågavarande tre personer. För kanslideputerade vare kanslideputerades suppleanter ersättare jämväl i nämnden.

Grupplivnämnden företräder riksdagen i ärenden angående grupplivförsäkring enligt detta reglemente. Nämnden är beslutför, då vid ärendets slutliga handläggning minst fyra ledamöter är närvarande. Av meningar med lika röstetal gäller den som omfattas av ordföranden eller som av denne anses äga företräde.

4 §.

Där part ej nöjer sig med grupplivnämndens beslut angående försäkring enligt detta reglemente, skall tvisten hänskjutas till avgörande av tre skiljemän, av vilka en väljes av grupplivnämnden, en av dess motpart och de sålunda valda tillkalla den tredje. I övrigt gäller lagen om skiljemän.

Beslut av grupplivnämnden må ej göras till föremål för prövning i annan ordning än i första stycket sågs.

5 §.

Riksdagens grupplivförsäkring omfattar arbetstagare i riksdagens tjänst.

Deltidsanställd arbetstagare, som utför arbete för riksdagen mindre än 13 timmar i veckan, omfattas ej av grupplivförsäkringen under dag då han icke utför arbete. Riksdagens grupplivnämnd äger dock besluta att nu avsedd arbetstagare skall erhålla samma försäkringskydd som om han utfört arbete 13 timmar i veckan.

6 §.

Med den begränsning som kan följa av bestämmelsen i föregående paragraf andra stycket första punkten och de undantag och tillägg som nedan anges föreligger försäkringsskydd för arbetstagare under den tid, då arbetstagaren är anställd och avlönad.

7 §.

Avgår försäkrad arbetstagare från anställningen med ålderspension, genast börjande förtidspension eller därmed jämställd pension, åtnjuter han fortfarande försäkringsskydd till dess han fyllt 67 år.

8 §.

Så länge arbetstagarens anställning består, gäller i följande fall försäkringsskydd även vid frånvaro från arbetet, nämligen vid

- a) arbetsoförmåga på grund av sjukdom eller olycksfall,
- b) havandeskap eller barnsbörd,
- c) värnplikstjänstgöring i form av första tjänstgöring, fortsatt tjänstgöring, repetitionsövning eller beredskapstjänstgöring,
- d) semester, begärd permission eller tjänstledighet, som ej förorsakas av arbetsbrist,
- e) arbetsuppehåll i samband med arbetskonflikt, och
- f) permittering, varmed skall jämställas arbetsuppehåll i anslutning till riksdagens ferier, såvida arbetstagaren då ej innehar annan anställning eller arbetstagaren av riksdagen meddelats, att hans anställning vid riksdagen upphört.

9 §.

Upphör arbetstagarens anställning, fortfar försäkringsskyddet att gälla för arbetstagaren i följande fall.

a) Under arbetsoförmåga på grund av sjukdom eller olycksfall gäller försäkringsskyddet, därest denna arbetsoförmåga förelåg vid anställningens upphörande eller uppstått under tid, då försäkringsskyddet gäller enligt vad som sägs här nedan under b) eller c).

Vid tillämpning av bestämmelserna under a) gäller, att det åligger arbetstagaren, om arbetsoförmågan varar mer än ett år, att, såvida grupplivnämnden icke meddelat honom befrielse härifrån, under vart och ett av kalenderåren efter det år, under vilket arbetsoförmågan uppstod, anmäla till nämnden, att försäkringsskyddet alltjämt skall vara i kraft. Underlåtes detta må nämnden besluta att försäkringsskyddet upphör. Arbetstagaren har att vid anmälan förebringa sådan utredning rörande sin arbetsförmåga och sina anställningsförhållanden, som är av betydelse för nämndens bedömning av rätten till fortsatt försäkringsskydd.

b) Under arbetslöshet efter anställningens upphörande gäller, om arbetstagaren alltsedan dess söker arbete, försäkringsskyddet lika många veckor som arbetstagaren varit anställd under en period av 26 veckor närmast före anställningens upphörande.

Vid tillämpning av bestämmelserna under b) gäller, att i anställningstiden ej medräknas kalendervecka

under vilken arbetstagaren under mindre än fem dagar haft anställning, som grundar försäkringsskydd enligt reglementet, eller

under vilken han varit deltidsanställd för arbete under mindre än 18 timmar i veckan eller

under vilken han varit permitterad hela veckan.

Grupplivnämnden äger besluta, att annan anställning än sådan som grundar försäkringsskydd enligt reglementet skall jämställas med dylik anställning vid bedömningen om viss kalendervecka skall medräknas vid tillämpningen av bestämmelserna under b).

c) Under ny anställning, i vilken arbetstagaren icke åtnjuter motsvarande skydd, gäller försäkringsskyddet lika länge som om arbetstagaren varit arbetslös.

10 §.

Försäkringsskydd, som gäller med stöd av 8 eller 9 §, träder ur kraft, där-
est arbetstagaren vid anställningens upphörande var bosatt eller sedermera
bosätter sig utomlands. Nämnden må dock, om särskilda skäl föreligga där-
till, medgiva undantag härifrån.

11 §.

Vid krigstillstånd i Sverige gäller lagen om krigsansvarighet för liv- och
invaliditetsförsäkring i fråga om försäkringsgivarens ansvarighet (krigsan-
svarighet).

För försäkring, som meddelats efter krigstillståndets inträdande eller inom
tre månader dessförinnan, är försäkringsgivaren, såframt Kungl. Maj:t med
stöd av 3 § nyssnämnda lag så förordnat, fri från krigsansvarighet.

12 §.

Vid försäkringsfall, som — utan att 11 § är tillämplig — inträffar medan
arbetstagaren vistas utanför Sverige inom område, där krigstillstånd råder,
är försäkringsgivaren fri från ansvarighet. Försäkringsgivaren är likaledes
fri från ansvarighet, om försäkringsfallet inträffar inom ett år efter sådan
vistelse och icke kan anses vara oberoende av nyssnämnda förhållande.
Grupplivnämnden äger, då skäl föreligga, medgiva undantag från bestäm-
melserna i detta stycke.

Efter tre år från det försäkringen meddelats gälla dessa inskränkningar
endast om arbetstagaren deltagit i kriget.

Försäkringsförmåner

13 §.

Försäkringsbelopp utgöres av

- a) helt grundbelopp, högst 24 000 och lägst 2 000 kronor,
- b) halvt grundbelopp, högst 12 000 och lägst 2 000 kronor,
- c) enligt 19 § medgivet grundbelopp, eller
- d) begravningshjälp med 2 000 kronor.

Vidare utgår i förekommande fall försäkringsbelopp i form av

- e) helt tilläggsbelopp för barn, högst 7 000 och lägst 2 000 kronor för
varje barn, eller
- f) enligt 19 § medgivet tilläggsbelopp för barn.

14 §.

För rätt till försäkringsbelopp enligt 13 § a), b) eller e) skola vid arbets-
tagarens dödsfall följande villkor vara uppfyllda, nämligen

- dels att arbetstagaren uppnått 21 men ej 67 års ålder,
 - dels att hans anställning avses omfatta arbete i minst 18 timmar i veckan,
 - dels ock att han vid dödsfallet sedan minst fem dagar hade anställning,
- som grundar försäkringsskydd enligt reglementet eller som, enligt grupp-

livnämndens beslut med stöd av 9 § b), jämställas med sådan anställning, eller ock att han vid anställningens början åtnjöt försäkringsskydd enligt 9 § eller, om han vid dödsfallet icke var anställd, likväl åtnjöt försäkringsskydd enligt nämnda paragraf.

15 §.

Om villkoren enligt 14 § äro uppfyllda och arbetstagaren efterlämnar make,

med arbetstagaren vid tiden för dödsfallet under äktenskapsliknande förhållanden sammanboende kvinna,

sådant barn eller adoptivbarn, som enligt lag har arvsrätt efter honom, eller

sådan fader, moder, adoptivfader eller adoptivmoder, som enligt lag har arvsrätt efter arbetstagaren,

utgår *helt grundbelopp* enligt följande.

Om arbetstagaren fyllt	Belopp kronor
21 men ej 55 år	24 000
55 men ej 56 år	22 000
56 men ej 57 år	20 000
57 men ej 58 år	18 000
58 men ej 59 år	16 000
59 men ej 60 år	14 000
60 men ej 61 år	12 000
61 men ej 62 år	10 000
62 men ej 63 år	8 000
63 men ej 64 år	6 000
64 men ej 65 år	4 000
65 men ej 67 år	2 000

16 §.

Om villkoren enligt 14 § äro uppfyllda och arbetstagaren efterlämnar sådant barn eller adoptivbarn, som enligt lag har arvsrätt efter honom, eller

sådant barn utom äktenskap, som saknar dylik arvsrätt men gentemot vilket han vid tiden för dödsfallet var underhållsskyldig,

utgår *tilläggsbelopp för barn* för varje sådant här nämnt barn enligt följande.

Om barnet vid arbetstagarens frånfälle	Belopp kronor
ej fyllt 17 år	7 000
fyllt 17 men ej 18 år	6 000
fyllt 18 men ej 19 år	5 000
fyllt 19 men ej 20 år	4 000
fyllt 20 men ej 21 år	2 000

17 §.

Om villkoren enligt 14 § äro uppfyllda och arbetstagaren icke efterlämnar sådan närstående, som angives i 15 §, utgår *halvt grundbelopp* enligt följande.

Om arbetstagaren fyllt	Belopp kronor
21 men ej 55 år	12 000
55 men ej 56 år	11 000
56 men ej 57 år	10 000
57 men ej 58 år	9 000
58 men ej 59 år	8 000
59 men ej 60 år	7 000
60 men ej 61 år	6 000
61 men ej 62 år	5 000
62 men ej 63 år	4 000
63 men ej 64 år	3 000
64 men ej 67 år	2 000

18 §.

Om arbetstagare, som icke uppfyller villkoren i 14 §, vid dödsfallet uppnått 21 men ej 67 års ålder och

var anställd och avlönad för arbete som varat mindre än fem dagar i följd, inberäknat anställning som, enligt grupplivnämndens beslut med stöd av 9 § b), jämställs med anställning som grundar försäkringsskydd enligt reglementet, eller

innehade deltidsanställning för arbete under mindre än 18 timmar per vecka, eller i vad avser dag, då han icke utför arbete, omfattas av beslut som avses i 5 § andra stycket, eller ock

avgått med pension som avses i 7 §,

utgår *begravningshjälp* med 2 000 kronor.

19 §.

Om arbetstagaren vid dödsfallet icke uppnått 21 års ålder men efterlämnar hustru eller sådant barn eller adoptivbarn, som angives i 16 §, må grupplivnämnden efter prövning av föreliggande omständigheter medgiva att belopp som avses i 15 och 16 §§ skola helt eller delvis utgå. Efterlämnar arbetstagaren ej sådan närstående, må nämnden, om särskilda skäl föreligga, medgiva att visst belopp, högst 2 000 kronor, utgår såsom ersättning för begravningskostnaderna.

20 §.

Innehar arbetstagaren två eller flera anställningar, som grunda försäkring enligt reglementet, skola vid tillämpning av reglementet anställningarna anses som en anställning.

Gäller för arbetstagaren annan av arbetsgivare bekostad grupplivförsäkring med väsentligen samma försäkringsvillkor, utgår högst det försäkringsbelopp, som erfordras för att de sammanlagda förmånerna i fråga om försäkringarna skola uppgå till belopp, vartill en heltidsanställning berättigar.

Förmånstagareförordnande

21 §.

Arbetstagaren skall anses ha gjort förmånstagareförordnande av nedan angivet innehåll, med rätt för honom att när helst han så önskar ändra förordnandet genom att skriftligen till grupplivnämnden anmäla förordnande av annat innehåll.

Beträffande grundbelopp

Förmånstagare till utgående grundbelopp är arbetstagarens make, om sådan finnes. Detta gäller även om makarna leva åtskilda på grund av hemskillnad, därest arbetstagaren icke skriftligen till nämnden anmält att så icke skall vara fallet.

Saknar manlig arbetstagare hustru men efterlämnar han sådan med honom sammanboende kvinna, som avses i 15 §, äro

om han har ett eller flera arvsberättigade barn eller adoptivbarn, kvinnan och barnen förmånstagare till vardera hälften av utgående grundbelopp och eljest kvinnan förmånstagare till hela det utgående grundbeloppet.

Efterlämnar arbetstagaren varken make eller sådan med honom sammanboende kvinna, som avses i 15 §, äro arvingarna förmånstagare till utgående grundbelopp.

Efterlämnar arbetstagaren endast allmänna arvsfonden såsom arvinge, tillfaller av utgående grundbelopp 2 000 kronor dödsboet såsom ersättning för begravningskostnaderna.

Beträffande tilläggsbelopp för barn

Förmånstagare till varje utgående tilläggsbelopp är det barn, som beloppet avser.

Beträffande begravningshjälp

Utgående begravningshjälp tillfaller arbetstagarens dödsbo.

Utbetalning av försäkringsbelopp

22 §.

Avlider arbetstagare under tid, då försäkringsskydd gäller för honom, sker utbetalning av försäkringsbelopp sedan i 23 § angiven utredning förebetrags.

23 §.

Den som vill göra anspråk på försäkringsbelopp skall till nämnden enligt av nämnden fastställda formulär insända intyg om dödsfallet och om anställning samt släkt- och förmånstagareutredning. Härjämte skola övriga handlingar, som nämnden finner anledning kräva, tillställas denna.

Riksdagens ekonomibyrå bör meddela arbetstagarens efterlevande anvisning om de åtgärder, som erfordras för att försäkringsbeloppet skall kunna utbetalas, och har att lämna nämnden biträde i ärenden rörande riksdagens grupplivförsäkring.

Utbetalning av försäkringsbelopp verkställs av riksgäldskontoret.

24 §.

På förfallet försäkringsbelopp, som icke utbetalts inom tre månader efter dödsfallet, utgår ränta från dagen för dödsfallet enligt den räntefot, som tillämpas för räntegottgörelse å medel, insatta på affärsbankernas sparkasseräkningar.

25 §.

Underlåter någon att inom ett år från det han erhållit kännedom om sin fordran på grund av försäkringsfall giva nämnden sitt anspråk till känna, äger nämnden bestämma, huruvida på honom fallande del av försäkringsbeloppet skall utbetalas.

Inskränkning i rätten att förfoga över försäkringen**26 §.**

Försäkringstagaren må icke, utan nämndens medgivande, genom överlåtelse, pantsättning eller lämnande av förbindelse att låta förmånstagareförrordnande stå vid makt, förfoga över sin rätt på grund av försäkringen.

Reglementets tillämplighet m. m.**27 §.**

Arbetstagare, å vilken reglementet erhåller tillämpning, skall vara pliktig att underkasta sig ändrade bestämmelser rörande grupplivförsäkringen.

Detta reglemente länder till efterrättelse från och med den 1 januari 1963.